

Inzet Bewoners voor hun leefomgeving

Giovanni Giaquinto

Bram van der Lelij

M230227

22 augustus 2023

motivation
insights and strategy

Achtergrond en doelstelling

In opdracht van Katalys (*tot sept. 2023 KNHM Foundation en in 1888 opgericht als vereniging Nederlandsche Heidemaatschappij*) heeft Motivaction International B.V. een onderzoek uitgevoerd onder een voor Nederland representatieve steekproef naar bewonersinitiatieven voor de leefomgeving.

Achtergrond:

Katalys bestaat dit jaar 135 jaar. Katalys versterkt mensen met plannen om hun omgeving te verbeteren, met advies, inspiratie, contacten, motivatie en soms met een lening. Samen wordt gewerkt aan krachtige dorpen en buurten in heel Nederland waar mensen meer regie en eigenaarschap hebben over hun eigen omgeving.

Doelstelling:

De organisatie wil beter inzicht krijgen in:

- Hoeveel mensen in Nederland actief en onbetaald betrokken zijn bij een initiatief om hun leefomgeving (buurt, wijk, dorp of streek) te onderhouden of verbeteren
- Waar ze zich precies voor inzetten
- Wat hun motivatie is
- Hoeveel tijd ze eraan besteden
- Waar ze tegenaan lopen bij hun inzet

Samenvattende conclusies

- Circa 1,8 miljoen (13%) Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar zien zichzelf als iemand die actief en onbetaald betrokken is bij een initiatief voor de eigen leefomgeving te verbeteren of onderhouden. Verder geven ca. 1,4 miljoen (10%) Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar aan in het verleden betrokken te zijn geweest en willen ca. 3,9 miljoen (29%) Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar eventueel in de toekomst betrokken zijn.
- Opvallend is dat wanneer zij *concrete voorbeelden* voorgelegd krijgen, een aanzienlijk groter deel van de Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar zich actief en onbetaald blijkt in te zetten voor de eigen leefomgeving. Ongeveer **4,2 miljoen (31% van de Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar) blijkt tot deze groep 'actieven' te behoren**. De meesten hiervan zetten zich in voor een schone(re) (12%) buurt, gevolgd door het samen met burens planten en groen te verzorgen (5%) en een geveltuintje hebben (4%). Als Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar die **alleen** een geveltuintje hebben beschouwing worden gelaten, blijkt de groep 'actieven' iets kleiner (ca. 3,9 miljoen Nederlanders; 29%).
- Er zijn *weinig verschillen naar subgroepen*. 30-44 jarigen zijn gemiddeld genomen iets vaker actief (34%), evenals bewoners van zeer stedelijk gebied (34%), maar juist ook in relatief weinig verstedelijkte provincies: Friesland (38%) en Drenthe (39%). Alle sociale milieus zijn vertegenwoordigd onder de groep actieven; de verdeling wijkt maar in beperkte mate af van die in de hele bevolking.
- Actieven zetten zich voornamelijk in *met mensen uit de buurt* (22%) of *met een vaste groep vrijwilligers* (22%). Ongeveer één op de acht actieven (14%) doet dit alleen.
- Op basis van de resultaten is berekend dat er in totaal **zo'n 360 miljoen uur op jaarbasis** besteed wordt aan het verbeteren van de eigen leefomgeving. Een meerderheid (55%) zet zich tussen de 1 – 5 uur per maand in maar dit kan oplopen tot meer dan 30 uur per maand.
- Actieven en Nederlanders tussen 18 jaar en 80 jaar die in het verleden actief waren of dit in de toekomst willen zijn, zetten zich met name in om iets bij te dragen aan de *maatschappij* (39%), *natuur en milieu* (35%) en *de gezelligheid in de buurt* (30%).
- **Bijna twee derde (63%) van de huidige of voormalige actieven, heeft obstakels ervaren bij hun inzet**. Vooral een tekort aan mensen om het werk goed uit te voeren (15%), persoonlijke omstandigheden (15%) en een slechte samenwerking met de gemeente (13%) of een lange wachttijd bij de gemeente (10%). 37% heeft nooit obstakels ervaren.

Omvang groep actieven

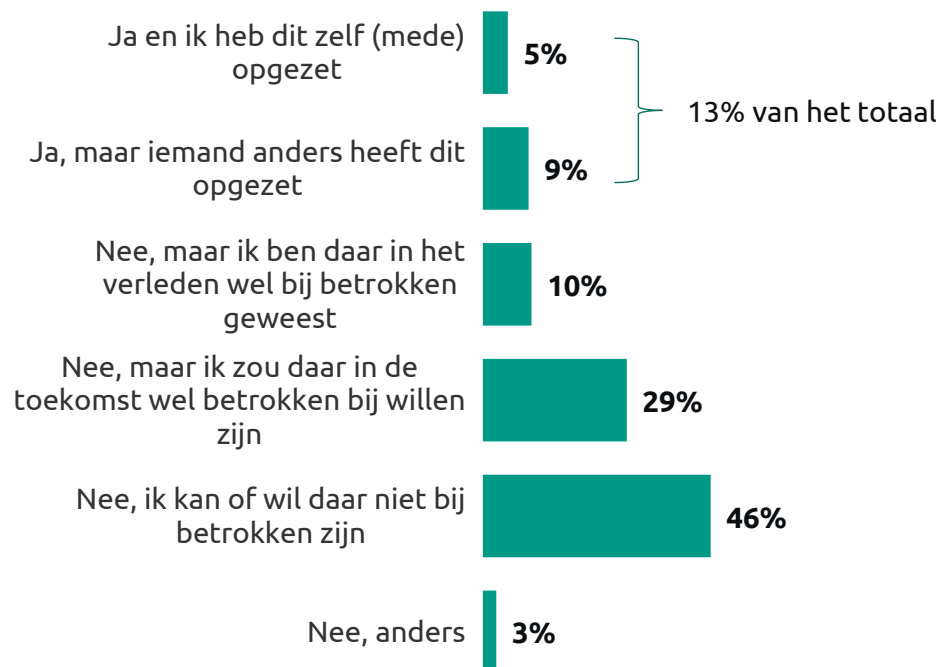

Subjectieve inzet: ca. één op de acht (13%) Nederlanders tussen de 18 en 80 jaar zegt zelf actief en onbetaald betrokken te zijn bij een initiatief voor de eigen leefomgeving; 29% heeft interesse om hierbij in de toekomst betrokken te zijn

Ben jij actief en onbetaald betrokken bij een initiatief om jouw leefomgeving te verbeteren of te onderhouden?

Meerdere antwoorden mogelijk

*(Basis – allen, n=2.595)**

Afwijkende groepen	
Ja, en ik heb dit zelf (mede) opgezet	
Leeftijd	Percentage
30 t/m 44	8%
45 t/m 64	3%
Stedelijkheid	
Niet stedelijk	8%
Provincie	
Drenthe	11%

Afwijkende groepen	
Nee, maar iemand anders heeft dit opgezet	
Leeftijd	Percentage
18 t/m 29	12%
65 t/m 80	7%
Stedelijkheid	
-	-
Provincie	
Friesland	16%
Overijssel	5%

**NB: De antwoorden van respondenten die bij de volgende vraag uitsluitend de 'anders, namelijk' categorie kozen zijn door Katalys (tot sept 2023 KNHM Foundation) gecontroleerd; als hun zelf ingevulde antwoord niet voldeed aan de in dit onderzoek gehanteerde definitie, dan hebben we dit antwoord gehercodeerd naar 'Nee, anders'.*

Bloemlezing citaten hoe men zich actief en onbetaald inzet

Bij wat voor initiatief om jouw eigen leefomgeving te verbeteren of te onderhouden ben jij actief en onbetaald betrokken?

(Basis – Geeft subjectief aan zich actief in te zetten, n = 347)

Lobby bij gemeente

Laten plaatsen van struiken op grasveld (aandacht gevraagd met handtekeningenactie bij gemeente), omdat deze automobilisten als afsnijdroute werd gebruikt om de wijk uit te komen.

Ik heb alleen een verzoek gedaan aan de Gemeente om iets aan te passen c.q. te verfraaien.

een participatie strook met groen en planten in de gemeenschappelijke tuin

Groen onderhouden

Samen onkruid verwijderen en groen voorziening onderhouden.

Vergroening van de wijk en afval opruimen op het strand

Als bestuurslid van de wijkvereniging ben ik betrokken bij het groener, veiliger en socialer maken van de buurt

Beheer en onderhoud van generatietuin. Een tuin voor jong en oud.

Ik zit in een groep die zwerfvuil ruimt

Ontmoetingsplek beheren

Bestuurslid van een buurtonderneming. Organiseer daar o.a. maandelijkse ontmoetingsavond voor specifieke doelgroep

Ouderen vrijwilligersorganisatie met cursussen, eten en vrije inloop

Ouderen vrijwilligersorganisatie met cursussen, eten en vrije inloop

Realisatie van een turnhal zodat de jeugd eindelijk de verplichte oefenstof van de KNGU kan oefenen. Wij beheren de nieuwe faciliteit met vrijwilligers.

Sociaal contact faciliteren

We houden om de 2 weken een inloopmiddag in het buurthuis voor iedereen die gezelligheid wil. We schminken kinderen, doen spelletjes, handwerken samen en drinken lekkere dingen zonder alcohol.

Community opgezet. Ontmoeten, verzachten, versterken voor eenzamen of mensen met financiële onstabieleiteit.

Buurthuis aankoop en onderhoud

Laatste winkel helpen in stand te houden door klusjes te doen.

Veiligheid

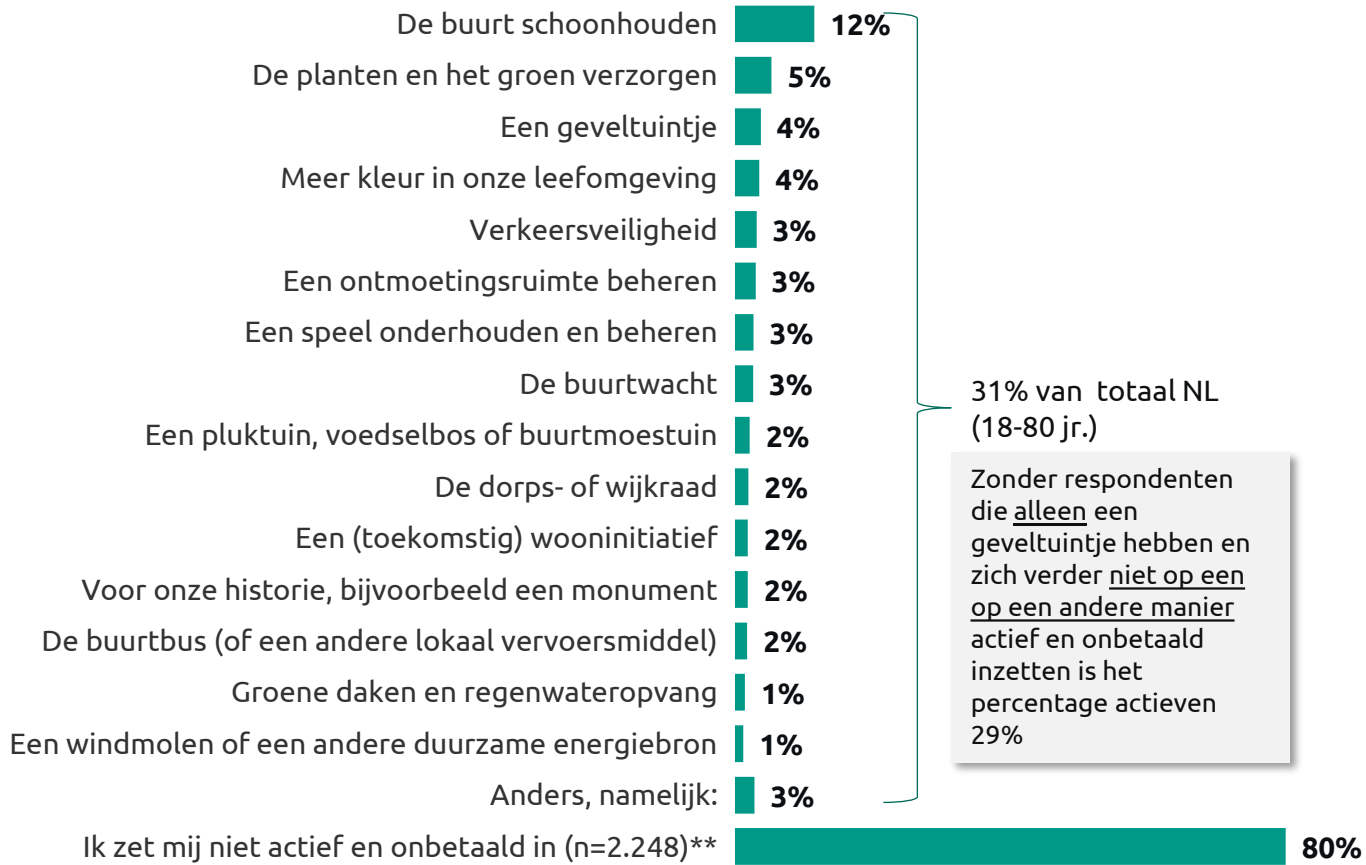
Regelmatig een ronde doen door de wijk als lid van de Buurtwacht.

Bij de buurtwacht

Objectieve inzet: met concrete voorbeelden blijkt een aanzienlijk groter deel (31%) van de Nederlanders tussen 18 en 80 jaar, zich actief en onbetaald in te zetten voor de eigen leefomgeving.

Kun je (nogmaals) aangeven bij welke initiatieven je actief en onbetaald betrokken bent?

Meerdere antwoorden mogelijk
(Basis – allen, n=2.595)*^

Afwijkende groepen	
Objectieve actieve en onbetaalde inzet	
Leeftijd	Percentage
30 t/m 44	34%
45 t/m 64	27%
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijken	34%
Provincie	
Friesland	38%
Drenthe	39%

Afwijkende groepen	
Samen met andere bewoners houd ik de buurt schoon	
Leeftijd	Percentage
-	-
Stedelijkheid	
-	-
Provincie	
Friesland	17%
Drenthe	16%
Noord-Holland	8%

NB: Op basis van deze vraag is het percentage Nederlanders die zich – objectief gezien – actief en onbetaald inzetten voor de eigen leefomgeving bepaald (31%). De antwoorden van respondenten die uitsluitend ‘anders, namelijk’ kozen, zijn door Katalys (tot sept 2023 KNHM Foundation) gecontroleerd; als hun zelf ingevulde antwoord niet voldeed aan de gehanteerde definitie, dan hebben we dit antwoord gehercodeerd naar ‘Ik zet mij niet actief en onbetaald in’. In totaal voldeden 40 respondenten niet aan de definitie.

*Voor het overzicht zijn de antwoordcategorieën in deze grafiek verkorte versies van de antwoordcategorieën die de respondenten voorgelegd kregen

**NB: Deze antwoordoptie is enkel getoond aan respondenten die eerder subjectief aangaven zich niet actief en onbetaald in te zetten. Daarom tellen de actieven (31%) en niet-actieven (80%) in deze grafiek niet op tot 100%.

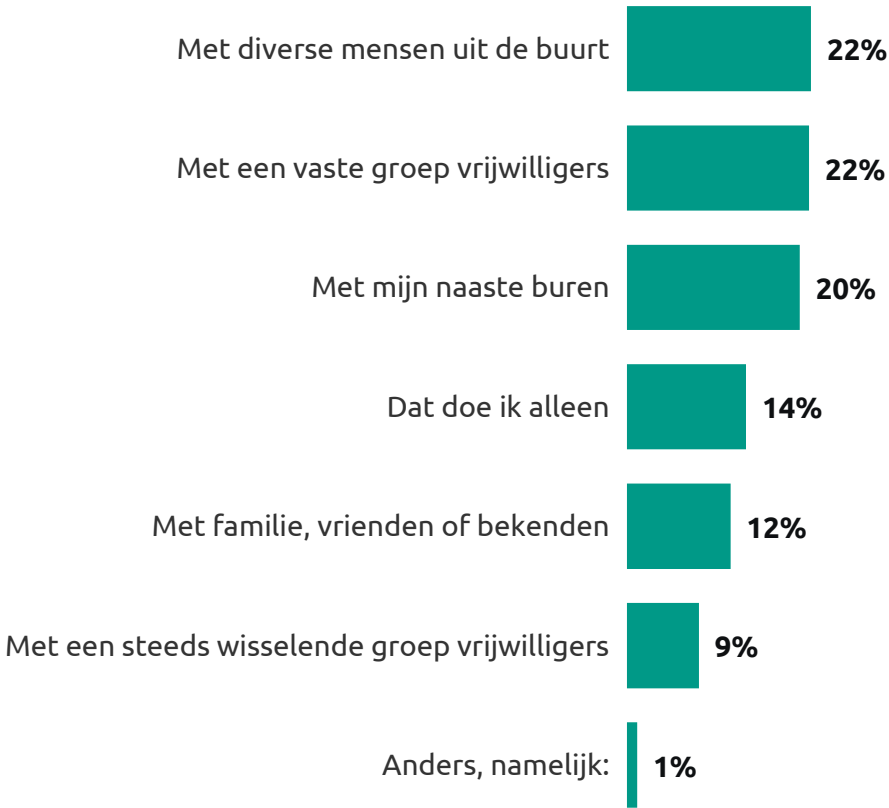
Nadere profilering groep actieven

Inzet met wie: actieven zetten zich voornamelijk in met mensen uit de buurt (22% + 20%) of met een vaste groep vrijwilligers (22%); 14% doet dit alleen

Met wie zet jij je het vaakst actief en onbetaald in voor jouw leefomgeving?

(Basis – Zet zich actief in, n=795)

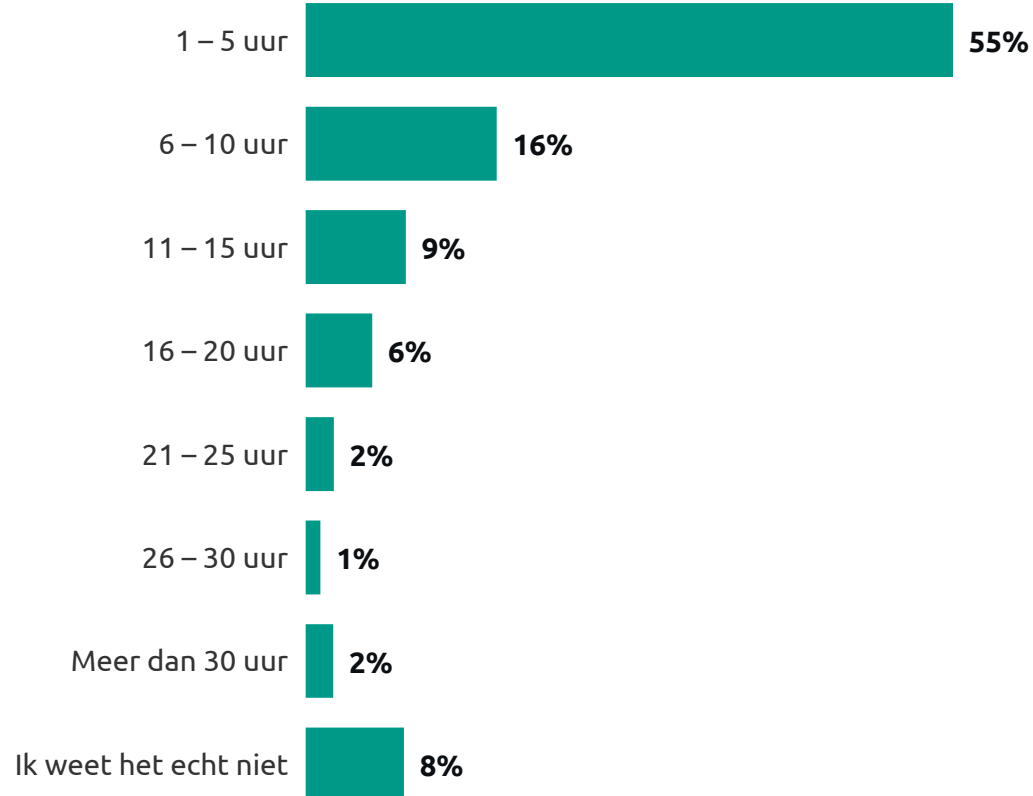
Afwijkende groepen	
Met diverse mensen uit de buurt	
Leeftijd	Percentage
18 t/m 29	28%
65 t/m 80	16%
Stedelijkheid	
Weinig stedelijk	15%
Provincie	
Noord-Holland	13%

Afwijkende groepen	
Dat doe ik alleen	
Leeftijd	Percentage
18 t/m 29	8%
Stedelijkheid	
-	-
Provincie	
Overijssel	5%
Noord-Brabant	20%
Zeeland	26%
Flevoland	5%

Tijdsbesteding: jaarlijks ruim 360 miljoen uur inzet voor de eigen omgeving; meer dan de helft (55%) van de actieven zet zich tussen de 1 en 5 uur per maand in.

Hoeveel tijd (in uren) besteed je gemiddeld per maand aan jouw actieve en onbetaalde inzet voor je leefomgeving?

(Basis – Zet zich actief in, n=795)

Afwijkende groepen 1-5 uur	
Leeftijd	Percentage
45 t/m 64	62%
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	48%
Provincie	
Overijssel	69%
Gelderland	68%
Noord-Holland	43%
Zeeland	43%

Afwijkende groepen 6 – 10 uur	
Leeftijd	Percentage
18t/m 29	8%
30 t/m 44	22%
Stedelijkheid	
-	-
Provincie	
-	-

Uitgangspunt en berekening jaarlijkse inzet:

4,2 miljoen mensen die zich inzetten voor de leefomgeving x antwoordpercentage x middelste waarde per urenrange. Bij de urenrange meer dan 30 uur per maand hebben we met 30 uur gerekend. Aan de groep respondenten die hun ureninzet niet konden schatten, hebben we dezelfde verdeling van uren toegekend.

Bloemlezing citaten waarom 31% zich actief inzet voor de eigen leefomgeving

Wat is voor jou de belangrijkste reden om je actief en onbetaald in te zetten voor je leefomgeving?

(Basis – Zet zich actief in, n=795)

Omdat de gemeente het niet doet

Gemeente laat het sloffen

de overheid doet dat niet voor ons, dus moet je zoiets zelf ontwikkelen en opzetten. Het is ook gewoon leuk om iets voor jezelf en voor anderen te doen

omdat het fijn is om in een prettige leefomgeving te wonen, en omdat de gemeente er te weinig menskracht en geld aan besteed

Bezig zijn / sociaal contact

Het voelt goed om te doen, het houdt je ook gewoon lekker bezig en het geeft voldoening

Ik ben gepensioneerd en voel me zodoende toch nog nuttig. (...) Ik vind het leuk en heb daardoor ook sociale contacten.

sociaal contact en toch wel wat fysiek bezig zijn maar ook voor de omgeving

Voor de natuur / het milieu

Het is beter voor het milieu, de dieren maar ook voor mezelf. Lekker bezig zijn en ook nog buiten zijn

Anders verloedert alles. En de natuur heeft het al zo zwaar. Minder mensen zijn begaan met de natuur. Anders zouden ze wel nadenken om zo van hun rotzooi af te komen

Om mijn omgeving mooi te houden en goed voor de natuur te zorgen

Behouden van geschiedenis

Er voor zorgen dat de geschiedenis van onze gemeente niet verloren gaat.

Behoud van bescherm stadsgezicht behoud van eeuwenoud bos tegenhouden van niet passende bebouwing (...)

Omdat het hoort

We moeten allemaal ons steentje bijdragen.

Je moet wat doen voor je naasten

Omdat ik vind dat het hoort bij een verantwoorde manier van met elkaar om gaan

Sociale cohesie

Dat zorgt voor verbinding in de straat en de wijk. De jeugd en de buurt kwamen zo in contact met elkaar en dat is echt waardevol voor het begrijpen van elkaar.

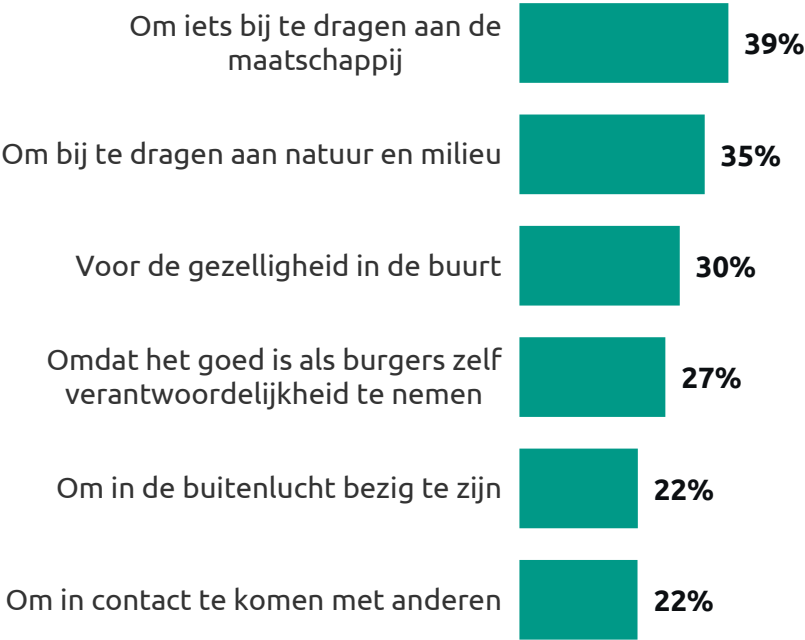
Saamhorigheid en verantwoordelijkheidsgevoel terugbrengen in de buurt

Motivatie: om iets bij te dragen aan de maatschappij (39%), natuur en milieu (35%), de gezelligheid in de buurt (30%) en eigen verantwoordelijkheid nemen (27%)

Welk van de volgende antwoorden zijn voor jou redenen om je actief en onbetaald in te (willen) zetten voor jouw leefomgeving?

Maximaal 5 antwoorden mogelijk

(Basis – Zet zich actief in / heeft zich in het verleden actief ingezet / wil zich in de toekomst actief inzetten, n=1.437)*

Afwijkende groepen	
Om iets bij te dragen aan de maatschappij	
Leeftijd	Percentage
30 t/m 44	44%
65 t/m 80	32%
Stedelijkheid	
-	-
Provincie	
-	-

Afwijkende groepen	
Om iets bij te dragen aan natuur en milieu	
Leeftijd	Percentage
30 t/m 44	39%
65 t/m 80	27%
Stedelijkheid	
Niet stedelijk	29%
Provincie	
Gelderland	44%

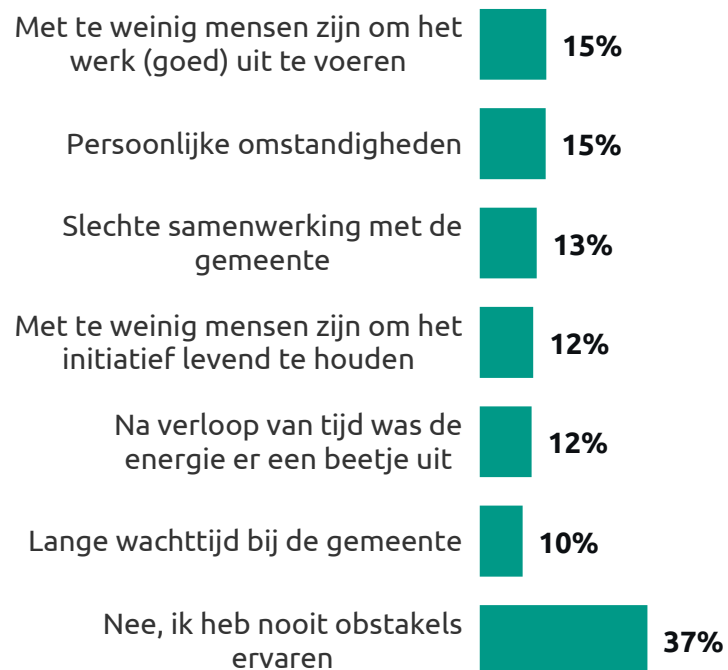
*NB: deze grafiek toont alleen de top 6 antwoordcategorieën en heeft naast actieven ook betrekking op voormalig en potentieel actieven.

Obstakels: 63% ervaart obstakels, vooral een tekort aan mensen (15%), persoonlijke omstandigheden (15%) en een slechte samenwerking met de gemeente (13%) of lange wachttijd bij gemeente (10%).

Heb jij wel eens obstakels ervaren bij jouw actieve inzet voor je leefomgeving?

Meerdere antwoorden mogelijk

(Basis – Zet zich actief in / heeft zich in het verleden actief ingezet, n=899)*

Afwijkende groepen	
Met te weinig mensen zijn om het werk (goed) uit te voeren	
Leeftijd	Percentage
-	-
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	10%
Sterk stedelijk	20%
Provincie	
Friesland	7%
Drenthe	24%

Afwijkende groepen	
Slechte samenwerking met de gemeente	
Leeftijd	Percentage
-	-
Stedelijkheid	
-	-
Provincie	
Friesland	6%

**NB: deze grafiek toont alleen de top 6 antwoordcategorieën en heeft naast actieven ook betrekking op voormalig actieven.*

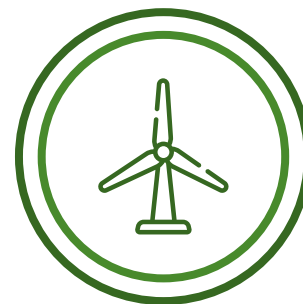
Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-
label

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109F
1015ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001MG Amsterdam

020 589 83 83

info@motivaction.nl

www.motivaction.nl

Weet wat mensen drijft.

motivaction
insights and strategy